

CASUS WETENSCHAPPELIJKE INTEGRITEIT

2020

Belangenconflicten, onterecht claimen auteurschap en belemmeren van publicaties – deels niet ontvankelijk, deels ongegrond

Universiteit Maastricht

Advies Commissie Wetenschappelijke Integriteit Universiteit Maastricht

Aanleiding

De Commissie Wetenschappelijke Integriteit UM heeft op 4 mei 2019 een door (klager 1 en klager 2) ingediende klacht (met bijlagen) ontvangen. Deze klacht spitst zich toe op mogelijke schending van de wetenschappelijke integriteit door (verweerder 1 en verweerder 2). Verweerders zijn werkzaam bij (X).

Klacht

Met betrekking tot de mogelijke schending van de wetenschappelijke integriteit door verweerder 1 stellen klagers het volgende:

- is niet open over en verhindert openheid van anderen over de rol van externe belanghebbenden en mogelijke belangenconflicten;
- het niet openstaan voor een eerlijke toedeling en/of volgorde van auteurschap en het claimen van auteurschappen zonder wezenlijke intellectuele bijdrage;
- het opzettelijk tegenhouden en/of belemmeren van meerdere publicaties en uiteindelijk het gehele proefschrift van klager.

Met betrekking tot de mogelijke schending van de wetenschappelijke integriteit door verweerder 2 stellen klagers het volgende:

- is niet open over en verhindert openheid van anderen over de rol van externe belanghebbenden en mogelijke belangenconflicten;
- heeft een artikel ingestuurd zonder medeweten van co-auteurs; het niet openstaan voor een eerlijke toedeling en/of volgorde van auteurschap en het claimen van auteurschappen zonder wezenlijke intellectuele bijdrage;
- het opzettelijk tegenhouden en belemmeren van meerdere publicaties en uiteindelijk het gehele proefschrift;
- heeft herhaaldelijk wangedrag van onderzoekers t.a.v. andere onderzoekers toegelaten en hieraan meegewerkt.

Klagers zijn werkzaam geweest binnen X op basis van detachering vanuit de Universiteit Maastricht.

Verweer

Per brief van 23 augustus 2019 heeft de advocaat van verweerders gereageerd op de klacht.

De advocaat betwist allereerst de ontvankelijkheid van de klacht. Verweerders zijn van mening dat zij niet werkzaam zijn onder verantwoordelijkheid van de Universiteit Maastricht, waardoor de klacht niet ontvankelijk zou zijn en van een inhoudelijke behandeling daarvan door de Commissie geen sprake kan zijn.

In het verweerschrift wordt de klacht puntsgewijs betwist.

Procedure

De Commissie heeft in eerste instantie kennisgenomen van de klacht en verweerders verzocht om een verweerschrift in te dienen. Gelet op (..) heeft de Commissie gehoor gegeven aan het verzoek om behandeling van de casus tot begin september uit te stellen. Op verzoek van zowel klagers als verweerders is de Commissie overgegaan tot het separaat horen van partijen op 12 september 2019. Nadien zijn partijen schriftelijk geïnformeerd over hetgeen buiten elkaars aanwezigheid verhandeld is.

Ter zitting hebben klagers hun repliek ingediend. Dit is door de Commissie na de zitting aan verweerders ter hand gesteld. De dupliek is op 11 oktober 2019 ontvangen en door de Commissie aan klagers ter informatie toegezonden.

Overwegingen

De Commissie heeft zich gebogen over de ontvankelijkheid van de klacht, mede gelet op het beroep dat de advocaat van verweerders in het verweerschrift gedaan heeft op de Commissie om de klacht niet ontvankelijk te verklaren. De Commissie heeft kennisgenomen van het verzoek dat verweerder 1 tijdens de hoorzitting gedaan heeft om de klacht wel ontvankelijk te verklaren om zich zodoende te kunnen verweren tegen de klacht. De Commissie waardeert dit standpunt van verweerder 1, maar hecht eraan te benadrukken dat het aan de Commissie is om ten aanzien van de vraag over de ontvankelijkheid van de klacht een eigenstandige afweging te maken.

De 'Klachtenregeling Wetenschappelijke Integriteit Universiteit Maastricht' (klachtenregeling) stelt dat onder de regeling klachten ingediend kunnen worden jegens: *"Medewerker: degene die cf. de CAO-NU een dienstverband heeft (gehad) bij de universiteit of die anderszins werkzaam is (geweest) onder verantwoordelijkheid van de universiteit, waaronder voor deze regeling tevens begrepen promovendi en bijzonder hoogleraren"*.

Verweerders hadden ten tijde van de periode waarin de mogelijke schendingen van de wetenschappelijke integriteit plaatsgevonden hebben, geen dienstverband bij de Universiteit Maastricht. Verweerder 1 was echter als copromotor betrokken bij de totstandkoming van het proefschrift van klager 1. De totstandkoming van een proefschrift en de begeleiding van promovendi vindt per definitie plaats onder verantwoordelijkheid van de universiteit. De Commissie is daarom van mening dat de reikwijdte van de klachtenregeling zich uitstrekt tot verweerder 1. Verweerder 1 heeft immers vanuit de Universiteit Maastricht in de rol als copromotor een directe rol gekregen in de begeleiding van klager 1. De Commissie heeft tevens overwogen dat indien de Universiteit Maastricht ervoor kiest om medewerkers ten

behoefte van hun onderzoek te detacheren naar een externe partij, deze medewerker ook de mogelijkheid moet hebben om beroep te doen op een klachtenprocedure voor zover de klacht betrekking heeft op wetenschappelijke integriteit en voor zover de handelingen van degene tegen wie de klacht gericht is geschaard kunnen worden 'onder de verantwoordelijkheid van de universiteit'. Naast de rol van copromotor heeft verweerder 1 ook een rol als (..) van X. Alhoewel er in de praktijk ongetwijfeld sprake is van overlap tussen beide rollen, is de Commissie van oordeel dat het handelen in deze hoedanigheid, niet onder de verantwoordelijkheid van de universiteit valt. Gelet op bovenstaande is de Commissie van oordeel dat de klacht jegens verweerder 1, voor zover deze betrekking heeft op het handelen in de rol als copromotor van klager 1, ontvankelijk is.

Ten aanzien van de onderdelen van de klacht die gericht zijn jegens verweerder 2 is de Commissie van oordeel dat verweerder 2 geen directe relatie met de Universiteit Maastricht heeft. Verweerder 2 had geen dienstverband bij de Universiteit Maastricht, noch was deze in formele zin (als copromotor) onder verantwoordelijkheid van de Universiteit Maastricht betrokken bij de begeleiding van klager 1. De Commissie is van oordeel dat de klacht jegens verweerder 2 niet ontvankelijk is en zal daarom geen advies uitbrengen over de elementen van de klacht die betrekking hebben op verweerder 2.

De Commissie hecht er tevens aan om op te merken dat zij zich niet aan de indruk kan onttrekken dat veel van de problematiek in deze casus toe te schrijven valt aan het ontbreken van afspraken tussen de Universiteit Maastricht en X. De werkrelatie tussen de UM en X is onvoldoende zorgvuldig bepaald en niet op schrift gesteld, waardoor er onduidelijkheid over rollen en verantwoordelijkheden is ontstaan. Indien de Universiteit, in casu de (..), ervoor kiest om promovendi te detacheren naar een externe partner (ook al bestaan er met deze partner van oudsher sterke verbindingen), rust op haar de verantwoordelijkheid om rechten, plichten en waarborgen van alle hierbij betrokken partijen vooraf duidelijk te omschrijven. De faculteit had zich moeten realiseren dat er mogelijk een spanningsveld kan ontstaan tussen het publieke karakter van de universiteit en de commerciële doelstelling van X. De faculteit had hierin een jonge onderzoeker beter in bescherming moeten nemen. In dit kader wijst de Commissie tevens op het betaald adviseurschap van de promotor van klager 1 bij Y, de moedermaatschappij van X. In het geval er dusdanige persoonlijke en financiële verbindingen bestaan tussen partijen, is de kans op een 'conflict of interest' nadrukkelijk aanwezig. In dat geval is het juist van belang om afspraken op schrift te stellen, om in ieder geval een basis te hebben om bij een mogelijk conflict tot een oplossing te komen.

Meer specifiek kan de Commissie zich in deze casus niet aan de indruk onttrekken dat de inhoudelijke begeleiding van klager 1 vanuit de faculteit te wensen heeft overgelaten en er uiteindelijk aan het einde van het proces onvoldoende adequaat is ingegrepen vanuit het Faculteitsbestuur. De Commissie heeft tevens geconstateerd dat de verhoudingen tussen klagers en verweerders in de loop van de tijd ernstig verstoord zijn geraakt, waardoor stellingen verhard zijn.

Hieronder geeft de Commissie per onderdeel van de klacht jegens verweerder 1 het oordeel over mogelijke schending van de wetenschappelijke integriteit.

1) is niet open over en verhindert openheid van anderen over de rol van externe belanghebbenden en mogelijke belangenconflicten;

Klagers stellen dat verweerder 1 op eigen initiatief geen Conflict of Interest (COI) heeft aangegeven bij het indienen van meerdere artikelen. Klagers wijzen hierbij op een mogelijk

COI van de zijde van verweerder 1 aangezien naar hun mening X een onderdeel is van Y en dit bedrijf (...). Klagers stellen door verweerder 1 aangemaand te zijn om (ook) geen COI te vermelden.

Het verweer van verweerder 1 luidt dat medewerkers van X en verweerder 1, alsmede bij X vanuit de UM gestationeerde personen, standaard in het formulier inzake de COI aangeven dat zij werkzaam zijn bij/geaffilieerd zijn aan X.

In lijn met hetgeen de Commissie met betrekking tot ontvankelijkheid van de klacht gesteld heeft (de verantwoordelijkheid van de universiteit strekt zich uit tot het proefschrift van klager 1 is de Commissie van oordeel van de wetenschappelijke integriteit op dit onderdeel niet geschonden is. De Commissie is gebleken dat verweerder 1 de functie bij X vermeld heeft in de artikelen die uiteindelijk in het proefschrift van klager 1 opgenomen zijn: *"All other authors declared to have no conflicts of interest. Klager 1 en klager 2 are linked to and verweerder 1 is employed at X, which is part of Y"*.

In de klacht wordt ook melding gemaakt van discussie over het vermelden van COI's in artikelen die niet in het proefschrift van klager 1 zijn opgenomen. De Commissie stelt dat de verantwoordelijkheid voor het correct en volledig vermelden van eventuele COI's in dat geval rust op verweerder 1 vanuit de rol als algemeen directeur van X en niet valt onder verantwoordelijkheid van de Universiteit Maastricht. Indien er hierover vragen rijzen, dienen deze ofwel gericht te zijn aan X, Y of gemeld te worden aan het tijdschrift waarin het artikel gepubliceerd is.

De Commissie merkt op dat zij zich goed kan voorstellen dat de verhoudingen tussen X en Y voor jonge onderzoekers niet duidelijk zijn en dat dit kan leiden tot misverstanden. Dit maakt eens te meer het belang van het vooraf goed vastleggen van afspraken, rollen en verantwoordelijkheden duidelijk.

2)het niet openstaan voor een eerlijke toedeling en/of volgorde van auteurschap en het claimen van auteurschappen zonder wezenlijke intellectuele bijdrage;

Klagers stellen dat verweerder 1 vanwege de rol als algemeen directeur van X het recht claimt om op alle artikelen als laatste auteur opgevoerd te worden, ook al heeft deze geen inhoudelijke bijdrage aan het artikel geleverd.

In het verweer stelt verweerder 1 dat deze als laatste auteur wordt genoemd als deze de studie heeft ontworpen, leiding heeft gegeven aan het project en eindredactie heeft gedaan. Verweerder 1 stelt tevens dat in het kader van het proefschrift van klager 1 afspraken over het auteurschap zijn gemaakt met de promotor en decaan en vice-decaan (...).

Verweerder 1 is op één van de artikelen in het proefschrift van klager 1 als laatste auteur vermeld, uit bewijsstukken die door klagers zijn ingediend en uit toelichting van verweerder 1 blijkt dat voorzien was dat verweerder 1 ook op twee andere artikelen die deel uitmaken van het proefschrift laatste auteur zou zijn. Uit de bewijsstukken blijkt dat dit op voorstel was van de promotor en met medeweten van de decaan (...). Uiteindelijk heeft verweerder 1 zich, om moverende redenen, teruggetrokken als auteur van deze artikelen. De bijdrage van verweerder 1 en diens positie als laatste auteur aan het artikel "(..)" wordt door klagers niet betwist. De Commissie gaat er derhalve vanuit dat de vermelding van verweerder 1 als laatste auteur bij dit artikel voldoet aan de richtlijnen die hiervoor gesteld zijn. De Commissie is van oordeel dat de wetenschappelijke integriteit op dit onderdeel niet is geschonden is.

Wel spreekt de Commissie bij dit onderdeel van de klacht enige verwondering uit over het gemak waarmee vanuit de faculteit omgegaan wordt met auteurschappen- en volgorde, met blijkbaar als enige doel om goedkeuring voor een manuscript te krijgen door de moedermaatschappij van X. De Commissie is van mening dat onder alle omstandigheden de inhoudelijke bijdrage van auteurs leidend moet zijn bij de toekenning van de auteurschappen. Uit de bewijsstukken komt dit beeld niet naar voren. Indien verweerder 1 het auteurschap van deze twee artikelen niet teruggetrokken had, was de Commissie op dit onderdeel naar alle waarschijnlijkheid tot een ander oordeel gekomen over de vraag of de wetenschappelijke integriteit geschonden is. Het vragen van 'goedkeuring' aan een moedermaatschappij beschouwt de Commissie als een typisch voorbeeld van een afspraak die aan het begin van het promotietraject vastgelegd had moeten worden. Ook omdat een (jonge) onderzoeker niet de dupe mag worden van een mogelijk conflict tussen publieke en private belangen.

3) het opzettelijk tegenhouden en/of belemmeren van meerdere publicaties en uiteindelijk het gehele proefschrift van klager 1.

Klagers stellen dat verweerder 1 herhaaldelijk geprobeerd heeft om publicaties van klagers te belemmeren en/of tegen te houden, waardoor artikelen niet of met vertraging gepubliceerd zijn en het proefschrift van klager 1 vertraging opgelopen heeft. Verweerder 1 stelt dat deze als (..) van X eindverantwoordelijk is voor de data die binnen X worden gegenereerd. Hierbij hoort ook het afkeuren, niet publiceren en corrigeren van manuscripten. Verweerder 1 geeft aan dat deze alleen op wetenschappelijke gronden geen toestemming gegeven heeft om artikelen bij tijdschriften in te dienen.

De Commissie kan bij het onderdeel van de klacht niet tot het oordeel komen dat er sprake is van schending van de wetenschappelijke integriteit. De bewijsstukken rondom dit onderdeel zijn naar oordeel van de Commissie voor meerdere interpretatie vatbaar. Klagers stellen dat er van de zijde van verweerder 1 sprake was van het bewust traineren van de indiening van artikelen, verweerder 1 voert aan dat deze zich op wetenschappelijke gronden onthield van het geven van goedkeuring aan de indiening van artikelen waarvan deze co-auteur was. Naar het oordeel van de Commissie is door klagers onvoldoende overtuigend aangetoond dat er met betrekking tot dit onderdeel sprake is van schending van de wetenschappelijke integriteit door verweerder 1. Klagers stellen dat het proefschrift van klager 1 een maand vertraging opgelopen heeft door de handelingen van verweerder 1. De Commissie beschouwt dit niet als ongebruikelijk of onredelijk. Ook bij dit onderdeel lijkt het ontbreken van heldere afspraken over het verlenen van toestemming door Y aan de basis te liggen van het conflict.

Advies

De Commissie Wetenschappelijke Integriteit UM adviseert uw college om de klacht van klager 1 en 2 jegens verweerder 1 ontvankelijk te verklaren voor dat deel van de klacht dat betrekking heeft op de begeleiding van het proefschrift van klager 1, omdat deze activiteiten onder de Klachtenregeling vallen. De Commissie adviseert u om de klacht jegens klager 1 niet gegrond te verklaren.

De Commissie Wetenschappelijke Integriteit adviseert uw college om de klacht van klager 1 en 2 jegens verweerder 2 niet ontvankelijk te verklaren omdat verweerder 2 geen dienstverband had bij de universiteit had en ook niet onder verantwoordelijkheid van de Universiteit Maastricht werkzaam is geweest. Verweerder 2 valt derhalve niet onder de Klachtenregeling.

De Commissie adviseert uw college ten zeerste om in kaart te brengen welke soortgelijke constructies met betrekking tot detachering van UM-onderzoekers met externe partijen bestaan. Wij dringen er bij u op aan om de rollen, verantwoordelijkheden en waarborgen van en voor de desbetreffende onderzoekers, externe partijen en de Universiteit Maastricht op heldere wijze schriftelijk vast te leggen om latere conflicten te voorkomen.

De Commissie adviseert uw college om bij de decaan (..) navraag te doen naar de wenselijkheid van het bestaan van een betaald adviseurschap van de promotor van klager 1 bij Y, met het oog op mogelijke ongewenste vermenging van belangen.

Besluit College van Bestuur

Het College van Bestuur heeft het advies van de Commissie Wetenschappelijke Integriteit overgenomen tot aanvankelijk oordeel. Over dit aanvankelijk oordeel is door klagers en verweerders geen advies van het Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit gevraagd. Het aanvankelijk oordeel is vastgesteld door het College van Bestuur op 3 maart 2020.